

Those who promise us paradise on earth never produced anything but a hell

Karl Popper
Featured Content

Και τώρα, ποιο μοντέλο;

Ιουν 29th, 2008 | Γιώργος Παγουλάτος | Κατηγορία: Γιώργος Παγουλάτος

Δέκα χρόνια μετά την ΟΝΕ, η ζώνη του ευρώ επιδεικνύει την αντοχή της στη χειρότερη οικονομική κρίση των τελευταίων τριάντα ετών, και το πολιτικό μας σύστημα δοκιμάζει τη δική του αντοχή απέναντι στο χειρότερο σκάνδαλο των τελευταίων είκοσι ετών. Η καταιγίδα επιτάσσει αντιστικτικά έναν νηφάλιο συλλογικό αναστοχασμό για τις προοπτικές μας στη Ζώνη του Ευρώ.

Διαπίστωση πρώτη: Ως τώρα καλά τα καταφέραμε. Νομισματική σταθερότητα, φτηνά επιτόκια, ταχεία ανάπτυξη.

Διαπίστωση δεύτερη: Τα δύσκολα ήδη διαφαίνονται. Ο πληθωρισμός μας είναι από τους υψηλότερους. Η οικονομία μας παραπαίει στις τελευταίες θέσεις της διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Προσελκύουμε περιορισμένες παραγωγικές επενδύσεις, είμαστε ουραγός σε οτιδήποτε έχει να κάνει με υψηλή τεχνολογία, έρευνα, καινοτομία, κοινωνία της πληροφορίας, εξαγωγές τεχνολογικής αξίας. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι σε μόνιμη ομηρία. Αναπτυξιακά οράματα περνούν και φεύγουν: στοχευμένος τουρισμός, αγροβιομηχανία, πράσινη οικονομία; Επιχειρηματικός, ναυτιλιακός και χρηματοοικονομικός κόμβος για τη νοτιοανατολική Ευρώπη και Μέση Ανατολή; Η δημόσια συζήτηση από άλλα κυριαρχείται. Το μέλλον μας έχει πολλή ξηρασία.

Διαπίστωση τρίτη: Χωρίς μεταρρυθμίσεις, το μοντέλο μας δεν είναι διατηρήσιμο. Στην Ευρώπη διακρίνουμε τέσσερις βασικές εκδοχές καπιταλισμού. Το αγγλοσαξονικό μοντέλο των απελευθερωμένων αγορών επιτυγχάνει αυξημένη οικονομική αποδοτικότητα και δημιουργία θέσεων εργασίας, με τίμημα όμως υψηλότερα επίπεδα φτώχειας και ανισότητας. Το γερμανικό μοντέλο των ισχυρών κοινωνικών εταίρων έχει καλύτερες επιδόσεις κοινωνικής

e-rooster.gr «Γιώργος Παγουλάτος» Και τώρα, ποιο μοντέλο; Σελίδα 2 από 3
συνοχής. Από τη δεκαετία του '90 έως πρόσφατα λημνάζε σε αναπτυξιακή στασιμότητα και
υψηλή ανεργία. Τα τελευταία δύο χρόνια η Γερμανία είναι ξανά ατμομηχανή της ευρωπαϊκής
οικονομίας και παγκόσμιος εξαγωγικός πρωταθλητής.

Βέβαια, κάθε χώρα διαμορφώνει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα με βάση τα δικά της
χαρακτηριστικά. Έχει καταστεί περίπου σαφές ότι η ελληνική κοινωνία δεν θέλει να πάει στην
αγγλοσαξονική κατεύθυνση. Έχει επίσης μάλλον κριθεί ότι η Ελλάδα δεν θα γίνει ποτέ
Γερμανία (εξαγωγική δύναμη στην υψηλής τεχνολογίας βιομηχανία) όσες μίζες Ζήμενς και αν
καταναλώσει το πολιτικό μας σύστημα.

Η σημαντικότερη παράπλευρη απώλεια από το εκτυλισσόμενο σκάνδαλο της Ζήμενς, μετά
την απώλεια εμπιστοσύνης στο πολιτικό μας σύστημα, είναι ότι κινδυνεύει να καταχωνιαστεί
στο ντουλάπι η αναγκαία συζήτηση για τις μεγάλες προσαρμογές που χρειάζεται η κοινωνία
και οικονομία μας

Μας μένουν οι πολιτικές του σκανδιναβικού μοντέλου. Αυτό καταγράφει τις καλύτερες
επιδόσεις σε όλα τα πεδία: και οικονομική ανταγωνιστικότητα και απασχόληση και κοινωνική
συνοχή. Το σκανδιναβικό μοντέλο συνδυάζει εργασιακή ευελιξία με υψηλές κοινωνικές
δαπάνες που εγγυώνται την κοινωνική ασφάλεια. Το κράτος επιστρέφει τα υψηλά
φορολογικά έσοδα στην κοινωνία ως επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα, την
καινοτομία. Αντλώντας εργαζόμενους υψηλής μόρφωσης και δεξιοτήτων, οι επιχειρήσεις
καλπάζουν ανταγωνιστικές στους τομείς της υψηλής προστιθέμενης αξίας. Τελευταίο έρχεται
το δικό μας μεσογειακό μοντέλο: κακές επιδόσεις και στα τρία κριτήρια (ανταγωνιστικότητα,
απασχόληση, κοινωνική συνοχή). Λίγοι οι εργαζόμενοι στο σύνολο του πληθυσμού, πολλοί
οι μακροχρόνια άνεργοι -σε ποσοστό διπλάσιο του κοινοτικού μέσου όρου για τις γυναίκες.
Αν προσθέσουμε και τον τέταρτο πυλώνα της Λισσαβώνας (περιβάλλον) η εικόνα
δικαιολογεί συμπτώματα κλινικής κατάθλιψης. Στον συνολικό δείκτη αιφόρου ανάπτυξης 25
χωρών της Ε.Ε. (πλην Βουλγαρίας και Ρουμανίας) κάτω από μας βρίσκονται μόνο η Κύπρος
και η Μάλτα. Οι καταφανείς μας υστερήσεις κραυγάζουν την ανάγκη προσαρμογών.

Διαπίστωση τέταρτη: Οποιαδήποτε αναπτυξιακή προσπάθεια ακυρώνεται από την πολιτική
απροθυμία μεταρρύθμισης του κράτους. Πλησιάζει το 7% του ΑΕΠ το υπολογιζόμενο κόστος
της γραφειοκρατίας στην Ελλάδα. Κρατικοί φορείς διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα χωρίς
δημόσια λογοδοσία. Ο κομματισμός διαβρώνει τη διοίκηση. Και μπορούμε μόνο να
φανταστούμε το τεράστιο οικονομικό κόστος της διαφθοράς. Η δικαιοσύνη καλείται να
αποδείξει την ανεξαρτησία της.

Τελευταία διαπίστωση: Η σημαντικότερη παράπλευρη απώλεια από το εκτυλισσόμενο
σκάνδαλο της Ζήμενς, μετά την απώλεια εμπιστοσύνης στο πολιτικό μας σύστημα, είναι ότι
κινδυνεύει να καταχωνιαστεί στο ντουλάπι η αναγκαία συζήτηση για τις μεγάλες
προσαρμογές που χρειάζεται η κοινωνία και οικονομία μας. Πώς να πείσεις και πώς να
ηγηθείς όταν οφείλεις επειγόντως να απολογηθείς;

Η απώλεια εμπιστοσύνης στην πολιτική ηγεσία μειώνει αναπόφευκτα και την
αποτελεσματικότητά της. Όμως στην εποχή της φθίνουσας νομιμοποίησης κάτι μπορεί να
διασώσει το πολιτικό μας σύστημα από την πλήρη ανυποληψία: αν καταφέρει τουλάχιστον,
μαζί με την απαραίτητη τόλμη της κάθαρσης, να οδηγήσει την κοινωνία στις αναγκαίες
προσαρμογές. Όταν η ακεραιότητά σου πλήττεται, το μόνο που σου απομένει είναι
τουλάχιστον να κάνεις σωστά τη δουλειά σου. Το αντίθετο όχι μόνο θα επέτεινε την κρίση,
αλλά θα σήμαινε απώλεια μεταρρυθμιστικού προσανατολισμού για πολλά χρόνια. Δεν
έχουμε την πολυτέλεια και αυτής της οπισθοδρόμησης.

Σημειώσεις:

Δημοσιεύτηκε στην Καθημερινή στις 22/6/2008